

Č A S O P I S
ČESKÉHO MUSEUM.

OSMÝ ROČNÍ BĚH.

SWAZEK ČTWRTY.

W PRAZE,
NÁKLADEM ČESKÉHO MUSEUM.
1834.

1.

Taroky, kámen mudrců.

Od té doby, co nám deset českých časopisů
za rok ztrávěj, na mau wjru,
do několik tisje rysů
drahého papjru :
wšecko wšudy,
boháč, chudý,
po čtenj se shánj
bez ustánj.

Škoda jen, že w Praze
wšecko draze
zbožj takowé prodáwagj,
darmo ničeho nedáwagj !
Wšechněm ljbilby se Swětozor s obrázky ;
wšemby chutnal České Wčely med ;
anobrž i upeypawé české krásky
wjtalby mladých Kwětů kwět ;
přjnsný Krok i wážný Museynjk
mnohým bylby milý společnj ;
i ostatnj naše spisy
nowé, staré časopisy
rádyby se čjtalj,
kdyby tolik těžkých
peněz českých
kupowače nestály! —

1*

Nuže mogi milj, co mi dáte,
 gestli, co za knihy w roce newydáte,
 Láskám Wašim uspořjm, a laciněgšj
 a snadněgšj
 pronkáži encyklopedii,
 w njž se wšecky wědomosti lidské,
 uměnj též krásné, æsthetické
 gako w gednom skladu krygj?

Wšech na swětě pansofij,
 wšenauk či encyklopedij,
 wjtězný ge sok —
 mysljte náš Krok?
 chyba lówky, mogi milj!
 gest to po tu chwjli
 w karty hra, nazwaná Tap-Tarok.

Proč se mēdle usmjwáte?
 nuže, oč že uhljdáte,
 že co prawjm, na mau čest,
 prawda gest? —

Obljbený Pfennigmagazin,
 wšenučné, wšeobrazné toto djlo,
 kwetancj až mjle,
 taroků gest prwnj syn.
 Taroky giž dáwno wystawugj
 k podjwánj věci z přjrody:
 opice, welblaudy, gednorozce,
 dvě — i čtweronožce.
 Noēmowi nágemnjci
 wšickni zde se spatřugj;
 ano giž i historické přjhody,
 krásy romantické
 i památky praklassické
 na tarokách malugj.

Gsau tu obrazení
 w pěkném ozdobenj
 ze všech wěku zbrognoši,
 statnj pawéznjci,
 pěšj chlapani, krásnj ginoši,
 na konjch i rytjři
 w pozlaceném pancjři,
 dámy w šněrowačkách, reifrokách,
 páni w pudrowaných parukách!
 Opět na giných widjue
 Leary, Macbethy,
 Stuartky a Alžběty;
 ode dáwna djla slawná
 chrámy někdejsjch—to pohanů,
 i wynětky zde uzřjme
 z Waltero – Skotowých románů.
 Wěru působenjm taroků
 všeobecné oswjcenj
 učinilo k podiwenj
 spěšných pokroků!

Logika nás učj, —
 přegte páni mi gen pozoru, —
 poněťj si tworiti
 ze sebraných názorů,
 prawidelně mysliti a sauditi;
 ukazuge prawdy pewné základy,
 odhaluge klamu skryté auklady.
 Nuže, který mladý logikus
 gasněgšjho mjwá o čem pomyšlenj,
 ano žiwěgšjho předstawenj,
 nežli w tarokách gsa praktikus
 o skýsu a pažátu?
 Oba zná dle kabátu;
 toho s gitrničkau,

onoho s písťaličkau.

A kterýby tarokáč
 nerozsaudil že praemiss,
 kde se tagj pařát nebo skýs?
 Rozeznává zběhlý hráč
 reydy, šmeydy, klamy, mamy
 svého odpůrnjka;
 i byt-by ho stjhal Žižka,
 nedá se ta chytrá liška
 lapit do kurnjka!

Rowněž etymologie
 tarokům za původ swóg děkuge;
 w nich si také oblibuge
 modová filologie.
 Medle zdali usta tarokárská
 mnohem liběgi než hokynárská
 nezněgj hned wlastinau,
 hned španielštinau a frančinau?
 Nic méně však slowozpytec český
 dokáže všem hezky,
 že skýs pocházj českého od skysánj,
 pařát od starého pořádánj.
 Než dle smělegšjho
 wýkladu a wtipněgšjho
 šelmičce té gméno
 proto bylo wzděno,
 že prý mnohý při pařátu
 swlečen býwá i z kabátu.

A však geště wjce
 wedau taroky k arithmetice.
 W tarokách gako we chládku,
 polehaučka, beze zmatku
 naučj se každý znáti
 onny čtwery pewné slaupy

všeho počítárstwj,
 bez nichž nemůže obstáti
 ani chytrý ani hlauký
 we swém hospodárstwj.
 Tarokář wj, že když sok,
 a s njm rovně strana druhá, řjtá
 tři a třidcet ok,
 wygde z toho konsolacj —
 na česko to potěšenj,
 ač to někdy wěru k omrzenj —
 a hned wedle dobré numeracj,
 z hlawy na wlas wypočjtá,
 co buď nad či pod tu rownan wáhu
 po každé muž muži
 dwa - tři - čtyři - nebo pětkrát dlužj.
 Wizte tuto pohodlnau dráhu
 z taroků k mathematice,
 která u nás wedle pěkné podoby
 s piwnicj a sklepnicj,
 a dle řeči ozdoby
 co se třpytj w sklenici,
 gmenuge se — početnice.

Z té hry prawidla swá wážj
 také dušeslowj.
 Hráči w twáři duše se obrážj;
 když mu štěstj howj,
 wesele si kauká;
 tři-li matadóry shlédne,
 a gim po boku
 dewět taroků,
 i hned: pařát ultimo! zahauká.
 Druh i třetj bledne
 při tom prowolánj
 skoro až k zaufánj;

až pak zase nové síly sbéře,
 když se dobré čáky dvěře
 mezi hran
 otevrou.

Skýs-li darmo vygde,
 násilník si vzdychá,
 pozdě honě bycha;
 a když posléz kubitj
 a krutému začetj
 také pařát přigde:
 jaká bývá spařena
 w twářch potom proměna?
 Wjtězové, prvé hledj,
 wesele si w oči hledj;
 zmoženého ples ten mučj,
 puká žlučj;
 hlasitěli nečertuge,
 potichmo si zaděbluge,
 a tak bez ostýchánj,
 buď si bezbožnj
 aneb nábožnj,
 o pekle a čertu skládá wznánj.
 Wizte tato zrcadla,
 w kterých bez uljčenj
 býwaj ke spařenj
 lidských srdcj hýbadla!
 Chcešli býti psycholog
 hrey gen pilně w tap-tarok.

Ba i základ obecného práwa
 w tarokách se zřjti dáwa.
 W obci žádné, ač pořádné,
 mezi lidem nenj
 rozděleno gměnj
 tak sprawedliwě,

gako w této zábywě.
 Nikde ginde po všem swětě,
 genom zde bez revolucj
 pewná w zimě wlétě
 stogj konstitucj.
 Wedle obyčejge čtyři hragj;
 gedem z nich se w kragi
 nazýwá bud' pán neb hospodát,
 aneb naprosto šafát;
 w městách — gináč ho nazýwagj.
 Ten dle smlauwy odpocjwá,
 na hru neywyššj gen dohled mjwá,
 kartu po kartě wydává:
 za to pak se mu dostává
 z každé wýhry gistá
 civil-lista.
 Ten neydrjwe wyložj
 karet šest k zakaupenj,
 ostatek pak hráčům rozložj.
 Z těchto každý dle rovného práwa
 listů dwanácte dostává.
 Nynj počne licitacj
 o tři, dwa i gedem list.
 Kdo se zdá být gist,
 že předělá konsolacj,
 to gest tři a třidcet ok,
 licituge a kupuge:
 tjm se ale stane druhú sok.
 Tito sobě proti násilj
 poskytgj posily.
 Běda ale gestli kupec před rukau!
 Prospěch tento mage w kupowánj,
 stává se pak manj
 spoluhračů bičem a mukau.

Owšem, dle wnitřnjho waukautj,
 druh neb třetj, překupnjka,
 domnělého násilnjka,
 pokudž může donutj,
 aby méně listů kaupil:
 sic kdyby se hez nadánj
 w kupowánj
 skýs neb pažát namátul,
 kupec přes přjliš by zbohatnul,
 druhy do hola by zlaupil.
 Medle zdali s wětšj opatrnostj,
 s gakau gedná we tarokách mistr,
 gednává ministr
 zahraničnjých záležitostj?
 Pečuje-li tento, aby sjla
 sausednjho potentáta
 ze swých mezej nekročila:
 onen rovně bránj,
 přjtele i sebe chránj,
 aby šťastná kaupě kupce
 na zmar obce
 nepobjdla k wyloženj pažáta.
 Hled'tež tedy, mogi milj,
 w tarokách se státi mistry:
 kdo wj, nezawolagjli wás za chwjli
 do těch zemj, kde gsaw karty
 lidské blaženosti warty,
 za státnj ministry.
 Neboť tam gich mnoho potřebugj;
 každý—to měsje
 dwa alespoň, neli wje,
 w šarlat se oblačegj a kment,
 a na ohledanau vstupugj
 w komoru neb parlament,

tak dlouho tam pobndauce,
 až pak Stenterowské pljce
 přewlastenské věčné opposice,
 smjchem nebo hlukem odeprauce
 wymjñné hlasy,
 we mžiknutj
 gich donutj
 nazpět požádat swé pasy.
 Eihle mogi milj!
 mezi pěknau kratochwilj
 z taroků se mandré politice wyužngte,
 dobře si to pamatugte:
 karta kartu stále zwracj;
 kdo prohrává,
 za zlau, dobrau stegně dáwá,
 a za dlužnau maľversacj
 druh že druhu rovně zplácj.
 Blaze wěru národu,
 genž swau znage wýhodu,
 ne samé gen doktory,
 nezkušené theoretiky,
 ale raděg zběhlé tarokowujky
 posjlá do komory!
 Tarokáři lidu wěrně powědj,
 kam se děge zlato, stýjbro i smědj,
 gestli kdo chce mermomocj z pažáta
 udělat potentáta. —
 Tiť ho poučj, že eo si lid
 w pokogi zahospodařj,
 dwogjch komor
 hluk a howor,
 w bogi o pažáta zmařj,
 a že po přestáuj psot
 poctiwých křesťanů pot
 dostane na posled — žid.

W tarokách též učeneč
 gednáwá co prawý vlasteneč;
 neb pro pauhan k obci lásku,
 nečekage na pomlásku,
 sám se každý obětuge,
 patrné swé ztráty nelituge,
 bez kaupě hru ohlásj,
 a tak často druha swého
 owšem i sebe samého
 gediné spasj.
 Ay tu sličná páska
 duši dwogj
 činj swogj!
 Šlechetněgšj láska
 do zagista
 mezi bratry nemá mjsta! —
 Rowněž i zaslaužená
 wtipu, ctnosti,
 umělosti
 čeká odměna.
 Zde naprosto násilnému
 panowánj nenj určeno,
 ani wjtězstwj mu napřed sljbeno.
 Mandře až na konec zachowaný,
 neb gak řjkagj ultimowaný,
 neymenšj tu pažátek
 skýsu neohrabanému
 wyklepá začasto kabátek.
 Pro té řipernosti zásluhu
 hráči geden po druhu
 skládagj swúg dárek,
 českých grošů párek,
 w obecnu matku-pokladnici —
 tarokárskau Matici; —

této pak řjm dál
 tjm se wjce množj kapitál.
 Proto bezpochyby wtipným lidem
 spořitelna tato nazwala se — židem.
 A wšak ten žid w taroku
 bez lichwy a anroků
 cizj genom blaho množj,
 ztěžené swé celé zbožj
 giným darmo dáwá;
 niřeho sám sobě nenechává.
 Ay který to moralista řjci by se bál,
 ze w tarokách neyvyššj mrawnosti ideál?

A co dál?

Kdo chceš býti generál
 w tarokách se učiž taktice.
 W té bogowné praktice
 naučiš se wážit sjlu wraha
 i poznáš, která—to wede dráha
 k geho seslabenj
 nebo přemoženj.
 Bystré oko hráčů má swé zwědy,
 zná wšelike lsti, wogenské běhy,
 a co dobrý wéwoda
 hráč wj, která náhoda,
 sšikowánj—li se zdařj,
 nepřátelský autok zmařj.

Ano gako někdy Cæsar o swých pútkách,
 které s Gally swáděl,
 sepsal wýtečný spis historický:
 tak slowutný pan Tarokoslaw
 wýborný gest historiograf;
 wjť on pragmaticky
 wyprawowat o wšech šrútkách,

gichž od roka k roku
 mjwal při taroku;
 kolik wyhrál pařátů,
 kolik stropil volátů,
 co kdy, kde a gak dowáděl;
 a to lěj bez breylj a bez oklik,
 důkladně a žiwě,
 gak nižadný posud historik.

Ano swět z taroků milownjků
 nabýwáwá wýmluwných řečnjků.
 Cicero na Katilinu
 nehromowal tak dorážně,
 gako we tarokách sestaralý umělec —
 neb se tady také gedná o obec —
 kudrženj dobré kázně
 spauštjwá se na nowáčka,
 aby za spáchanau winu
 skáral ubožáčka. —

Negenom pak k řečnictwj
 zábywa ta odewjrá dwěře,
 pěkné rovněž básnictwj
 z nj swůg podpal běře.
 Gá sám, rozehrán tarokem,
 daufám býti welkým Kollarowým sokem;
 wěru, neskládal sem tolik pěkných rýmů
 gindy za týden, co nynj za hodinu!

A wšak, abych pro swau oslawu
 wěnce uwil hobkowý a položil
 sám si na hlauu —
 gak to básnjk negeden dělává,
 komu kritika dost chwály nepodává —
 slowem, abych dlauhé řeči krátký konec uložil:
 posléz zlatoděgstwj,

to gest alchimie tagemná,
 bez zloděgstwj
 w tarokách swau djlnu má.
 Zděláváť hra tato
 stříbro, zlato
 tomu, kdo gi hráti zná. —

Taroky gsau tedy prawá pansofie,
 zlatonosná alchimie,
 všeho uměnj lidského pramen,
 dáwno hledaný mudrců kámen!
 Co wám platno w noci bděnj,
 stálé čtenj?
 Tjmlí zjskáte si sláwy?
 zmate wám to hlavy.
 Neb w těch knihách učěnjch,
 swázaných i stočených,
 nic nej než samy mamy,
 nowotiny, motaniny,
 rwačky, pračky,
 pletky, tretky!
 Nechceteli se okrásti,
 a i rozumu si zmásti:
 spalte tyto žwanice,
 aby wám twář neopadla
 a wás náhle nepopadla
 čtwtrodennj zimnice! —

Nuže kandidáti maudřegšj maudrosti!
 na gednom ge dosti!
 gediný wám taptarok,
 bydiž wšenaučěnj Krok;
 židowa pokladnice
 budiž waše Matice!
 Zde buď waše Museum;
 srdce, mysl i rozum

we tarokách ošlechtjte,
dřjwe nežli sami zwjte.
We dne w noci oswjcenau hlawa
taroky wám spůsobj,
duchu lahodnau ustrogj strawu,
mrawy ošlechtj a ozdobj.
Wšecko hoře, wšecken zámutek
zažene we mžiknutj
přemilostný pagátek
w moře zapomenutj.
Tarokáři nemocnému
na srdečnj důleček
přiložte gen skýska,
a ten šwarný holeček
swému citeli
a wěrnému přjteli
wšecky bolesti odpjská.
Nuže karty k boku!
chtě do tarokú! —

— 7. —